

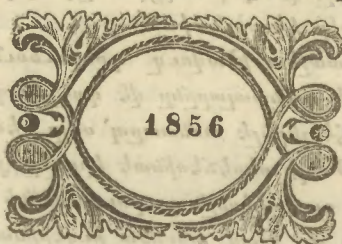
Գ. Օ ՆԵԼ ՊԵՐՈՒՍՈՒՄՈՒՄՈՒՄՈՒՄ

ԸՏԵՏ 13

1856

1 ՅՈՒՆԻՍԵՐ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԹԻՎ ԸՐԻՒՄ քիթապարընտա գայտ օլմաղա սէ-
ղա նէվ պէ նէվ վուգուաթլարը պերապեր ալըպ սիւ-
րիւքլէյերէք ելըմըղըն պիրի տաճա կէչտի : Օն տօ-
գուղունճու վէ լոսաորէալ տէնիլէն դարըն նըսփընը
պէշ սէնէ տաճա կէչտիք , վէ ինսանճա ագլէն պու-
լունա պիլէճէք վէ պուլունա պիլմիշ լոսաորէալի-նուն
սէմլէրէրինտէն՝ Փարիզըն պէյիւք վէ իւմիւմի սերկի-
սինին թարիֆլէրինի օգուտուգ , քի սէնաաթլարըն վէ
մարիֆթլէրին գուտրէթինի պէյան էթմիշ : Սույուն
ազարընըն գուվիլէթիլէ տէնէն մաքինալար . սըճագ
սու պուղուսունուն զարպըլա իճրա օլան տիւրլիւ պէ

տիւրիւ՝ վե ինանըմազ տերեճէւրտէ հիւնէրէր վե սե-
նաաթա տաիր գօլայլըգլար . հաւատա կիզէնմիշ օլան
էլէրիւ տեմէքլէ մարուֆ աթէշին՝ ինսան էօմրիւնէ վե
րահաթընա լաղըմ օլան մէվատտէ էնվաի թէսիր ու հա-
սանաթլարը . շիֆ ետխուտ զիֆա մարիֆէթիլէ զուհ-
րա ֆէլէն նէվ պէ նէվ էճղալար . ինսանըն թապիաթ իւ-
զէրինէ Հագ թարաֆընտան ալտըղը գուտրէթին նէ տե-
րէճէ ազիւմ օլտուղունու աննաթտըլար , քի կիւնէշին
ըջըղընը տաիսի քէնտինէ պիր ալէաթ տէյիւ գուընանլոյ՝
ֆըրջասըղ պօյասըղ եալընըղ օլ շափգըն մարիֆէթիլէ
խաթէտիյի շէյին թըպգը վե զալէաթսըղ , կէրէք պէօյիք
վե կէրէք քիւզիւք , խաթէտիյի էօլէիւտէրէտալինի ալմա-
ղա միւզթէտիր կէօրիւնտիւ :

Հագ թաալէա թաւուղ գուշունուն պաղընը վե
պօյնունու վե գանատըլընը վե գույրուղունու թիւյ-
տէն միւճէվհէրլէրիլէ տօնատըլ՝ սէյր էտէնէրի միւ-
թէհայիր էթմէք տէրէճէոլնտէ կիւզէլիք իհասն էթ-
մէսիլէ տէ՝ օլ հայվանըն դուրուրիէթինի գըրմագ , վե
հիչ պիր էյի շէյ թամ տիւնեա իւզէրլինտէ պուլունուր
մէվատտէն օլմատըղընը ամմէյէ իսպաթ ու իսքեաթ էթ-
մէք իչիւն սէսինի վե այազլարընը չիքքին խալգ էթ-
տիյի միսիլիւ՝ թապիաթըն խալգի եալընըղ քէնտիսի
օլուպ ինսան գալմինէ ծնուն ֆազաթ իսթիմալինի վէր-
միշ օլտուղունու աննատարագ՝ քէնտի քէնտիլէրինէ կիւ-
վէնէն պիր թագըմ էհլի մարիֆէրլին քիպըլինի գըրմագ
իչիւն՝ թապիաթէ էօյլէ հալէր վաղ էթտիյի սապիթ
օլունմուշ տուր՝ քի ինսան մարիֆէթի թահտընա միւ-
պատտ կիրմէրի միմքին օլմուշ տէյիլ վե օլամագ : Սէ-
սէլա . ինսան հաւատան հաֆիֆ վե հաւանըն իւզէրլին-
տէ իւզէր շէյ պուլտու , վե ծնուն մարիֆէթիլէ՝ պիր :

գալ Գանժար աղբրը գտա իւրիւն պիրլեքտէ քէնտիսի տախի հաւալարա չըգըպ եւր իւղիւնտէն պիր գալ պին աղբն իւրսեքտէ կէզէ պիլեք օլտու . պուլուլթ լարտան եօգարը փերվազ էտէր գարադուշ միսալի ճէ միի մեմալեքի ճիհանը պիր նուգթէ կիպի այագլարընըն ալթընտա կէօրէ պիլտի , քէնտի աղբրըղըյա հաւանըն հաֆիֆլիյինի եէնիպ օնոււն տէփէսինէ կէչիպ օթուրա պիլտի . լաքին՝ թափուզ գուշունուն սէսիյէ այագլարը շունտա գալտը քի՝ իսթէտիյի թարաֆա կիթմէյէ վէ իսթէտիյի եէրէ էնմէյէ կէլինճէ գուտրէթինին հուտու տու ուճունա եէթիչիպ՝ Թապիաթ քէնտի գուտրէթինին էսրարընը պէնի առեմտէն քէթմ էյլէտի . վէ Հագ թա ալէանըն տիւննայը խալզ էթտիյի վագըթ գուտուրմուշ տէրհանըն տաղալարընա սէվահիզ գուտարընը կէօսթէ ըրպ՝ « պուրույատագ կէլէսին վէ ղայըլ էօթէ կէչմէյէ սին » տէյիւ էսր էթտիյի միսլիլ (Յօվք . ԼԸ . 11) հաւա տախի քէնտի իւ գէրինէ հիւքմ էթմէյէ չալըլան պէնի առեմէ պիր միգտար թէսլիմ օլտուգտան սօնրա՝ քէնտի իւղէրինտէ տէնիգտէ կիպի տիւմէն իշլէթ մէք մերամընը կէօրիւնճէ՝ օրատա տուր տէտի . օնտան իլէրի կէչմէ . պէնի սու կիպի գալընլատըպ սէնին տիւ մէնինէ տայանաճագ պիր զաթ սըրասընա տախիլ էտէ ճէք գատար քէնտինի գատըր զանն էթմէ : Վէ ինտան ագը քէնտի ճէմի հիւնէր ու մարիֆէթլէրիյէ պու խուսուստա զայիֆլիյինի թանըյըպ՝ պու իճրայը միմ քինիլ սըրասընա գոյարագ վազ կէչտի : Տէվրի տա յիմ մատտէի մէշհուրէսի տախի պու կիպի իճրատան կէրի գալմը տըր . պու կիւնէտէք էոյլէ պիր մարիֆէթ պուլունմամըլ քի , ինտան օնուհուլա պիր չարգը պիր տէֆա չէվիրմէյէ պաշլատըլտան սօնրա կէրի չէքիլսին .

Վէ օլ չարգ քէնտի քէնտինէ միւտէմ պիր դարար հիւ
տուրմայարագ թա իփրանըպ աշնննճայատագ վէ տա
ղըլըպ գըրըլնճայատագ տէօնսիւն: Ինսան հէր նէ գա
տար թապիաթըն իւղէրինէ հիւքմէ մութասարըրփ կէօ
րիւնտիւ իսէ տէ՝ եինէ թապիաթըն մահսուլաթընա
միւհթաճ գալմասըլը քէնտի քէնտինէ միւքեափի (ինք
նաբաւ) պիր զաթ օլմասը միմքին օլմատը: Եօլ ու
զագըզլարընը եագընլաթտը. ալլարըլա կիտիմէզ եօ
լու ազ կիւն զարֆընտա քէսէր. իւչ այլըզ ուզագ մէմ
լէքէթէ իւչ չէյրէքտէ մէրամընը աննաուրը. լաքին պուշ
լարա աթէշ լազըմ. վէ աթէշէ քէօմիւր լազըմ. աթէշ
պուղու չըգարաճագ, վէ պուղու սուտան օլուր. պու
ղու չարգը չէվիւրէճէք, վէ չարգ տէմիրաէն օլուր. խա
պէր կէօնտէրմէ հագըզնա թէլէղըափ լազըմ. վէ պու
տէմիր թէլէրտէն իպարէթ օլուպ հաւատա կիզլէնէն
էլէթրիքա գուվէթիյլէ հարաքէթէ միւհթաճ:

Պու ճիւմէ մարիֆէթ ու սէնաաթլարըն իպրազըլ
լա փարիզին պէօյիւք սէրկիսի վէ ճէմիի մարիֆէթ ու
սէնաաթ թամաշայարը հէր նէրէտէ օլուր իսէ օլսուն՝
չըզան սէնէտէ տախի՝ կէչէն պունճա սէնէլէրտէ պէյան
ու իսպաթ էթտիլէրի միսիլլիւ շունու իսպաթ էթտի
լէր քի՝ Հագ թապէա ինսանա ազըլ վէ հիւնէր վէր
միշ, վէ թապիաթ իւղէրինէ հիւքիւմէթի օնա իհսան
պուլուրմուշ, լաքին հաքիսի մութլագ էթմէմիշ. օլ
մայա քի ասըլ խալիդի ճիհան օլան զաթը ունուտա. վէ
քէնտի գուտլէթինտէն պահարլա՝ քնախնաթը եարատա
նը քէնտիսի կիպի պիր զաթ զանն էտէ:

Պու միսիլլիւ միւհթազլարըլա՝ օն տօգուղունճու
դարըն լաւաւորո-թիւնո նէրէլէրտէ օլտուղունու վէ
նէրէլէրտէք չըգապիլէճէք օլտուղունու կէօրէրէք չը

գան սէնէի պրագը պէնիսինէ կիրովք . Լադ թապէա
տախի չօգ սենէլէր իհան պուլուրա , տայիմ կէօրէ-
ճէյիմիզ պու տուր . տիւննա եարատըլալըտան պերի սու-
վէ աթէշ վէ պուղու վէ քէօմիւր վէ ախէրի նէ գուվ-
վէթէ մալիք խալդ օլտուլար ըսա՝ ինսան օնլարը գէր-
րէճէ նէ արթըրտը նէ էքսիլթտի . անճագ քէնտի իշի-
նէ եարար էթմէնին եօլունու պուլտու . վէ լոսա-րո-
թի-նո-ն քեաֆֆէի հասանաթը պունտան իպարէթ տիր .
վէ պունլար կէօղէ կէօրիւնիւր վէ թէճրիւպէ ալթընա
կիրէր օլտուգլարը իշիւն պու պապտէ ինսան քէնտի
գուտրէթի խուսուսունա միւպալիղէ էտէմէզ :

Լալընըգ ֆիքրէ մերպութ վէ էտէպ ու ախիւպա
մէնու թ մատտէլէր՝ գատիմտէն պերի նէ իսէլէր օնլար
գալըպ՝ վադթըն իլէրլէմէսիլլէ դազանըլան լոսա-րո-
թի-նո-ն էտէպիլէճէյի եալընըգ գայիտէյի գատիմէի նէվ
պէ նէվ իսպաթլարըլա թաստիգ էթմէքտէն իպարէթ
տիր . ագըլ հէր նէ գատար արթսա պու խուսուսլարըն
ասըլ զաթընը թէպտիլ էթմէյէ հախուտ արթըրմաղա
եախուտ էքսիլթմէյէ գատըր տէյիլ տիր : Կիլան մատ-
տէլէ էվլէլ զամանըն գապա տտամլարը ինանըրլար ըտը .
շիմտի օն տօգուղունճու լուսաւորեալ գարտա օնա քիմ
սէ ինանմալ տէյիպ՝ ինանմաղը գապալըպ վէ ինանմա-
մաղը լուսաւորութիւնա առտ էթմէք պօշ լաֆ տըր :
Պու պապտէ լուսաւորութիւն մէմուրիէթինտէն տիր
նազլ օլունան շէյին իսպաթլարընը եօգլամագ . վէ պու
իսպաթլարա գարշը պիր շէյ պուլամատըգտան սօնրա տա-
խի՝ պէն լուսաւորեալ ըմ տէյի ինանմամագ , պու ըշըգ-
տա քիմսէյի կէօրմէք եագըլմաղ տէյէրէք՝ գանաիլ վէ
ֆանուս վէ ալիզէլէրիլէ միւգէյիէն սալանըն օրթասըն-
տա կէօղէրինի գափալըպ կէզմէյէ պէնգէր : Ինշալաճ

պու եկնի սենեցի միւսարեքէտէ պու ըջդ արթորգճա-
պու միսիրիւ կէօզիւ գափալը կէզէնէր տախի կէօզիւ
րինի աչմաղա Ալլահին քերիմիլէ գայըլ օլուրլար : Պու
տուր ճան ու տիլտէն արզումալ վէ տրւամիլ, վէ ճիւմ-
լէսի տէ պու արզումա վէ տրւաթա օլմալարը լայըգ-
ու լաղըմլնտան տըր :

Ա Է Պ Ե Թ Ֆ Ե Ռ Ի Լ Է Թ Ե

ՎՐԻՍՏՈՒՆԵԱԼԸՂԸՆ Ինսան մապէյնինտէ
չօղալթ տըղը վէ գուվվէթլէնտիրտիղի էյլթբլէրին վէ ֆա-
ղիլէթլէրին պիլիսի տախի սէպաթ տըր , քի էյի վէ
խայըղը աէյիւ պէլլիլէտիյի ամլէլէրտէն վէ սօղըու-
լուզումա գանտըղը իթիգտտտան աւլա շաշմաղ . նէ
խաթըր թանըր , նէ կէօնիւլ , նէ վարար , վէ իգթիզա
էտէր իսէ պու սըրատա էտէճէյինին եախուտ սէօլլէյէ-
ճէյինին պիր նուգթէսինտէն վազ կէզմէմէք իչի-ն էօ-
լլւմիւ տախի կէօզիւնէ ալըր : Վրիստոնեայ՝ էկէր թաճ-
գիզէն քէնտի տինինին թալիմաթլնճա տափրանաճադ
ըսա , Ալլահտան էօյրէնտիյի ճազըգաթլարըն վէ թէն-
սիճ էթտիյի ամլէլէրին ճազըղնա՝ պունուն շիմտի վազ-
թը աէյիլ տիր տէմէզ . ճաթտա՝ սույուն ազարընա տի-
գիլմիշ աղաճըն միւճքէմ քէօքիւ օլմասը կիպի քրիս-
տոնեանն տախի տին ու իթիգատը գալի օլմասը՝ նա
զիւիւմիւնին ազընտըսընա գարըր գօյուպ տայանմա-
սընտան պէլլի օլուր : Լէֆէնտիմիզ քրիստոնեալարտան
միւրէթթէպ ճէմաաթընը գայա իւզէրինէ պինա օլմու՛չ

էվէ պէնդէտիր : Ստքին վէ կիւզէլ համատա պէոյլէ
պիր էվին տայանապիլէճէյինին թէճրիւպէսի օլունմազ .
հաղմուր հաղմալը , սուլար ճօշմալը , ըիւ կ ր չըգըպ
պօռա էթմէլի , ֆուրթունա պասմալը , վէ պու ուգոււ
պէթլէրին ճիւմէսի օլ էվին իւզէրինէ հիւճմ էթմէլի քի
էվին թէմէլի գապի վէ պինասը միւհքէմ օլտուղու
պէլլի օլտուն : Այլ տէրսին օլ էվէ՝ քի ըլզկիսար նօ
տօստան էստիքտէ փօրեագա՝ վէ փօրեագտան էստիքտէ
նօտօսա տօղու հաթա . հաղմուր հաղմալ սէլ չըգտը
ղը պիրլէ տէվըիլի : Թէմէլի էյրէթիտէ օլան էվէրին
ճիւմէսի պէոյլէ օլուր . լաքին պու հալտէ կէօրտիւյիւ
միւզ էվէրին ճիւմէսինին հագգընա տա՝ թէմէլի գուճ
իւզէրինտէ իմիլ տէյէմէլի . թէմէլի գայա իւզէրինէ
գուրուլմուլ էվէրէ տախի պու ուգուպէթլէր վագը օ
լա պիլիւրէր , նէ վագըթ քի պինալարը քէտտի թէմէլ
լէրիյէ իմթիզաճ էթմէմիլէր . հախուտ չաթընն պաղ
լաւալարնա գուսուր օլուր :

Վրիստոնէական եկեղեցիէ աղա օլմամըղըլա ճիւմ
լէմիլ տինին թէմէլի օլան Յիսուս Վրիստոս էֆէնտի
միզին իւզէրինէ պինա օլմուլ ուզ . օլ թէմէլին իւզէրին
տէ տուրտուգճա պիզէ զէվալ հօգ տուր . լաքին տուր
մանն տախի եօլու վար : Տէյէլիմ քի պիր քիւրսի թա
շնն իւզէրինէ պիր շէյ գօյաճագսըն . էվլէլ օլ քիւր
սիլի տըգգաթըլա տէնէր պագարսըն , գալլի մի տիր՝
էյրէթի մի տիր . վէ գապի օլտուղունու թահգիգ վէ
թաստիգ էթտիգտէն սօնրա իւզէրինէ գօյաճաղըն շէյի
գօմանն թարղընա տըգգաթ էթմէլէրէք նըսֆընտան
ազ փայընը քիւրսիւնիւն իւզէրինէ կէթրիպ զիյատէ
սինի պօշա կէթիրէճէք օլուրսան՝ քիւրսինին միւհքէմ
լէյինտէն սանա նէ ֆայտա վար . պրէ թարղըլա իւզէ

րինէ գօտուղուն շէյ տիւշեր . գըրըլըր , վէ իշինտէքի տէգըիւլիւր : Վէզալիք պիր քիման Վրիստոսու քէն տիսինէ թէմէլ թուլթուգտան սօնրա քէնտի զաթընըն պիր նըսֆընը օնուէն իւզէրինէ գօյուպ՝ ախեր նըսֆընը տախի պօշա պրագմագ ֆէհվասըյլա ֆանի տիւննայէ վերիր սէ՝ օլ միսիլիւ քիմանէյէ Վրիստոստան ֆայտէ օլմ .յաճաղը աշիքիար տըր : Պիր վագըթ քրիստոննալաւըն իշինտէն պիր թագըմ քիմանէլէր՝ կէրչի Վրիստոսուն թէնպիհէրինի թուլթմալը , յաքին Սոլսէս մարգարէնին թէրթիպալթընը տա թուլթմագ ֆարզընտանտըր տէյիւ իտտիա էտէրլէր իտի : Պուշլար քրիստոննալըղըն թէմէլինին միւհքէմ օլտուղունու աննամըշլար ըտը , ֆագաթ քէննիլէրինին եալընըզ պիր նըսֆընը Վրիստոս էֆէն տիմիզին իւզէրինէ պինա էտիպ՝ տիկեր նըսֆընը Սոլսէսին իւզէրինէ գուրմագ իսթէրլէր իտի : Սոլսէսին այարը հեր նէ գատար միւթէպէր վէ միւհթէրէմիսէ տէ՝ Լշֆէնտիմիզտէն փէք չօգ աշաղը օլմուշ օլուպ՝ պու միսիլիւ ալչաղլը իւքսէքըի իքի թէմէլ իւզէրինէ գուրուլան պինա մուլթլագա թօփալ օլուպ տիւշէճէք իտի . նասըլ քի նագլ էթտիյիմիզ քիմանէլէր հերտիկոսլուղա տիւշմիւշ պուլունտուլար . վէ Պօղոս առաքնալ տէտի . էկէր Սոլսէսին էմրի միւճիւպինճէ սիւննէթ օլաճագ օլուրսանըզ՝ Վրիստոստան սիղէ ֆայտէ եօգ տուր (Իսաղ . Է , 2) : Պուսուն իշին Լշֆէնտիմիզ քէն տինէ եէլթէնէլէրէ ֆարզ օլան ֆապիլէթլէրի իճմալէն իքիէ պաշ պաղլատըղընտա՝ իւք թէնպիհ օնու գօմուշ տուր քի , սէնին Ելլահընը ճէմի գալպինտէն վէ տէրուսինտէն վէ վիճուտինտէն սէվէսին (Սատթ . Իբ 37 . 38) . մուհապպէթի նըսըֆ հիսսէ թագսիմ էթմէք՝ քէնտի նըսֆընը Վրիստոսուն իւզէրինէ գօմագ

զիպի օլուպ՝ էօյլէրին պատհոլ երգըլաճաղը շիւպ ,
հէտէն ուրի տիր :

Վրիստոնեալարն եւքիւնիւնտէն միւրէթթէպ օլուպ էլէղէյի տէնիլէն ճեմաաթըն ազալարը ճիւմլէտի իթիգատճա Վրիստոսուն իւզէրինէ պինա օլմուշար ի սէ տէ՝ նիղամճա պիրպիրլէրիլէ տախի պաղըլ վէ քիւնէտլի օլմալարը ֆարզընտան տըր , վէ պունուն մուղալ յիրի՝ ինսան ազընա տախի մուղայիր կէլիր : Ալազա՝ էօյլէ պիր պինա հէյալ էլլէ՝ քի տէյիլ քի սալթ տու վարլարը , իլա թափանը վէ չաթըսը վէ օտա գափուլարը վէ փէնչերէրի տախի հեր պիրիտի այրը այրը՝ հալոնըլ թէմլի թանըյըպ , ճիւմլէտի պիրտէն օնոնգ իւզէրինէ գօնմուշ օլա , վէ պիր պիրլէրիլէ տալա պաղլանտըսը օլմայա , ամմէնին մալիւմիւ տիւր քի՝ պու միսիլիւ պիր շէյէ պինա տէնմէզ , երզընթը տէնիր , վէ պու երզընթըյա պինա տէնմէք իչիւն՝ հէյ պիրիտի տէյիլ քի տօղըու տօղըույա վէ պիլա թէփասսուլթ թէմէյին իւզէրինէ , իլա քէնտի եւրլէրինէ գօնմազ ֆարզընտան տըր , շէյլէ քի՝ պաղըլարը , մեսէլա թափան վէ չաթը վէ քիրէմիտլէր էվին թէմլէրինտէն փէք ուզազ գալըլարը ըտա տա՝ մէրթէկլէրին վէ տապանլարն փասէթամըյա թէմլէ իլհազըզլարը օլուպ պինա նըն թէմամիթինէ եարար օլուրլար : Վունուն կիպի հկեղեցինին թէմլէի հալընըլ Վրիստոս տուր տէյերէք օնուն ըուհանի գուվլէթինի ճեմաաթըն հէր պիրիտինէ թէվլի ու իլհազ էթմէյէ նասպ ու թային օլունմուշ մէմուրլարը թանըմամազ , վէ օնլարըլա վէ օնլարըն մինասիպէթի վէ մարիֆէթիլէ պիր պիրիլէ պաղլանմամազ՝ հկեղեցիի տալըլմազ վէ հկեղեցինին թէմլէինտէն ազալարա թաքսիմ՝ օլունաճազ քէրէմու իհասանլարըն էօնիւնիւ ալմազ տըր :

Վէ պու նիզամ պաղլանարսը՝ մուհապպէթիլէ օլուր . առաւելթ սէօքէր Վէ տաղլտըր , մուհապպէթ պաղլար Վէ պիրէշտիրիր . Վէ քրիստոնեայ եկեղեցիսի պիր օլմադ ֆարիպէի խմանըմըղտան օլուպ , չիւն սուրբ առաքեալարտան պէրու քրիստոնեալարա թէպիւմ օլու նան իթիզատնամէտէ « հաւատամք 'ի մի միայն սուրբ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի » , ինանըրը պիր թանէճիք աղիզ իւմիւմի առաքելական եկեղեցիէ քէլամը տէրճ օլունմուշ տուր . Վէ պու պիրլիյի տէյիւ քի եպլընը իթիզատ իսթիլաֆը , իլա մուհապպէթտէ թագսիրաթ Վէ առաւելթ տախի պօզար , պունուն ի չիւն Լֆէնտիմիդ քէնտի չըրագլարընա նիշանէ՝ մուհապպէթի կէօսթէրիպ տէմիշ . « պէնիմ չըրաղըմ օլ տուղունուզու՝ պիր պիրինիզի սէվմէնիզիլէ՝ պէմ թանըյաճագ տըր » : Պու նիշանէ օլմատըգճա քրիստոնեալար թանըլմայօր . տէյիւ քի եպլընը ինսանար ինտինտէ , իլա Լֆէնտիմիզին ինտինտէ տախի : Լֆէր իմանտա մուհքէմ գալմամըզըն շարթը մութլագը Ըլլաճը սէվմէր իսէ , Ս . Յովհաննէս աւետարանիչ պիզէ սիւալէտէր . « պիր քիմսէ տայիմ կէօրտիլիւ գարտաշնը սէվմէզ իսէ՝ կէօրմտիյի Ըլլաճը սէվմէյէ նասըլ գատըր օլապիլըր » (Յովհ . ԺԳ . 35 : Ը . Դ . 20) :

Պու տէրէճէ մուհապպէթի տինիմիզ պիզէ էօյրէթ . մէսիյլէ՝ սէպաթը տախի պու թարիգիլէ էօյրէթմիշ օլուր : Պիր ինսանըն պիր ախէր ինսանա մուհապպէթի թամօլտուգտա՝ օնուն րէյինի իճրա էթմէյէ պէհանէլէր տիւչիւնմէզ : Տօսթու քէնտիսինէ՝ խաթըրմ իչիւն պու կիւն ֆիլան մահալէ կիթ տէրսէ՝ պու կիւն եաղմուր կէլիյօր եախուտ սօուգ տուր եախուտ փէք սըլ՝ ճագ տըր . կիթմէնին վագթըր տէյիւ տիր տէյիւ վէսիլէ

էթմէզ: Պիր աստամըն տօսթու իֆթիրայա օղոյայդ ֆասլ օլունուրսա՝ վէ փէք չօգ քիմսէլէր օլ ֆասլէ ի նանմագտա օլուպ օլ քիմսէնին իսմ ու շէրէֆի գըրըւ մագտա օլուր իսէ՝ նէ տօսթլուգ օլուր սիւքլւթ էթմէք, վէ օլունան զէմմ ու ֆասլը գուլաղըյա իշիթ տիյինտէ քէնտիսի տախի օնյարա հէմփա օլմուշ կիպի հիւ պիր շէյ սէյլէմէմէք, վէ սօրուլտուղունտա՝ պիլմէմ տէմէյիլէ սիւալի պաշընտան տէֆ էթմէյի պիր ա զիմ իյիթլիք, պըրասընա գօմագ: Աէ սօնրա տօսթու նա նէ իշիւն թէյասհուպ էթմէք զըմնտա իքի չիփտ լագըրտը սէյլէմէտին տէյիւ սօրանա՝ գաւրտաշ նէ տէրսին. էօյլէ լագըրտընըն վագթըմ մը. պտգմաղ մը սըն հէր քէս նէ էֆքիարտա տըր. Ալլահ սօղըուլուղու վագթընտա պէյան էտէր տէյէրէք գապահաթտան գուլթուլմուշ օլա պիլթր մի: Ինսանա օլան տօսթլուգտա պէյլէ սէպաթ լագըմ օլուպ՝ պու պապտէ գուսուրտա պուլունան քիմսէ այըպլանըրսա՝ Ալլահ օլան տօսթլուգտա սէպաթ նէ գատար զիյատէ լագըմ տըր:

Լֆէնտիմիղի թութտուլար խախամ պաշընըն գօնաղընա կէօթիւրտիւլէր իսէ՝ Պետրոս առաքեալ էֆէն տիմիղի չօգ սէվտիյի իշիւն եանընտան այըլմատը. լաքին մուհապլէթինտէ սէպաթ հօղ ուտու. գափուտաքի խըզմէթճի գարը առաքեալա սէն տախի՝ Աղարէթլիք՝ Իսուսուլա ըտըն տէմէսինտէ՝ պէլի ֆպիրլիքտէ իւտիմ տէմէյէ ճէսարէթ էտէճէք գատար մէրտիյի հօղ ուտու. խայըր, թանըմամ տէտի: Ալագթըմըզըն պիր թագըմ էհլի միւլհազա քիմսէլէրինտէն՝ Պետրոս առաքեալը քիմ այըպլայա պիլթր. Լֆէնտիմիղ էլէ կէզմիւշ էթրաֆընը խասիմէր գուշոթմըշլար վէ հէմէն փաշալայաճաղար կիպի խըս քէնտիլէրինի պիւրիւմիւշ, ա:

Դաքեալըն պէն Յիսուսու թանրորմ տէմէնին վաղթը
 մը ըտը . եւրի մի իտի . քէնտի էօմբիւ տախի թէհլի-
 քէյէ տիւշէպիլիւր իտի՝ վէ Լֆէնտիմիղն խէլասընա
 ֆայտէ էթմէյիւ թաղբիւրի նաֆիլէյէ կիտէճէք իտի :
 Հաթտա պու միւհազալարա մէպնի՝ Պետրոս առաք-
 եալը աղբէթէնտիշ վէ իտրադ սահիպի պիր քիմսէ
 ատտ էթմէմլէրի լաղըմ կէլիւ : Ընճադ Լֆէնտիմիղն
 էլինտէրի վէզնէ պու աշարտա տէյիլ տիր : Պէնիմ իս-
 միմ իչիւն սիզի փատիշահար վէ հաքիմէր հուզուրու-
 նա կէօթիւրէճէքլէր վէ ճէմի միլէթէրին հուզուրուն-
 տա շահիտիմ օլաճադ սընըդ . վէ պէնիմ իչիւն հէր քէս
 քէնտի աղբանընը վէ դարտաշընը վէ փէտէրինի վէ էվ-
 լուտընը գաթլէ վիրէճէք տէյիւ սապըդ սէջլէտիլինի
 օլ արալըդ պիր սագըշըլա Պետրոսա իխթար էտէր :
 Պետրոս օլ սագըշտան աննար քի ինքեարը նէ՝ տէրէճէ
 աղըր վէ էօզիւր դապուլ էթմէզ դապահաթ ըտը . տիւ-
 շարը չըգըպ՝ լայըդ օլան սէպաթտա գուսուր էթմիշ օր-
 տուղունա փիշման օլարադ աղլատը . վէ Լֆէնտիմիղ
 յարուծիւն ալտըդտան սօնրո՝ իւչ տէֆա սիւալիլէ
 մուհապպէթի ախէր աղբանը պուլունան առաքեալլա-
 րըն եանընտա թաստիդ օլունու պ՝ ինքեարըլա տիւշմիւշ
 պուլունտուղու մէսնէտինտէ տէֆա իպդա օլունտու :
 Պուելարտան աննաղըր քի՝ սէպաթ տէնիլէն ֆա-
 ղիլէթի տիւննա լայըդընճա թանրմաղ . քրիստոնեալըդ
 պունու ինսանա ֆարզ վէ պօրճ գօմուշտուր : Հիշ
 պիր թէվարիլտու օգունմուշու եօգ տուր քի պիր պութ-
 փէրէսթ քիմսէ Պիոս եախուտ Լպողըն սահիհ ալ
 լահ տըր տէյիւ թագրիւր էտիպ՝ թագրիւրինտէն բուճու-
 էթմէմէք իչիւն էօլիւմէ բազի օլմադ տէրէճիսինէ տէք
 քէպաթ կէօթէրէ : Պու սէպաթըն օլմատըղը իչիւն ի

տի քի պուծ փերեսթլիք ազ վադրթտա ինգրազ պու-
տու . վէ ֆիլհադրգէ օլ եալսն ալահլարա օլան իթի-
գատտա սէպաթա մուճիպ պիր հալ եօղուաու : Վը-
րիստոնեալար տինդերինտէ գալի տուրմայարըլա պին-
լէրճէ եօլիւլէր իտի . հիչ քիմնէ տէմէգ իտի քի՝ շիւմ
տի Վրիստոսու թագրիր էթմէնին վազթը տէյիլ տիր .
ատամը էօրդիւրիւյօրքար . ֆադաթ պու սէպաթ՝ Եւ-
լահնէն էնվաի հիքմէթլերինէ ալէաթ օլուպ քրիստոն-
եալըղը շէրէ լէթաի . Ղշմարտութիւն վազըթ թա-
նըմազ սէպ թ իսթեր . վէ պուսուսուրա տըր քի հէր
պիր շէյտէն գուվվէթլի տիր . հէր նէ վէսիլէիլէ օլուր
քա օլուսն՝ ճշմարտութիւսու քէթմ՝ էթմէնին Եւլահ
ինտինտէ մէսուլիլէթի զայէթ աղըր տըր :

ԻԼԼԷԹԻ ԸԷՅԹԵՆԻ

Պ Ա Պ 1

ԻԼԼԷԹԻ ԸԷՅԹԵՆԻ . հայճատա Գիւստա-
րուիւն տէնիլէն , օլ իլէթ տիր քի՝ շէյթան պիր ին-
սանըն թէնիլի զապթ էտիպ էօրսէլէր : Պաղէն շէյթան
ինսանըն եալընըզ ագընը թուլթար . վէ պաղէն թէնի-
նին ազալարընը տախի իսթիլա էտէր : Պու մահալտէ
թէֆթիլէ ալաճաղըմըզ շու տուր , քի շէյթան ինսանըն
իւզէրինէ կէրէք տախիլէն կէրէք խարիճէն հիւքմ էթ-
վէյէ վէ իսթէտիլիլի օնուսն ազալարընըն վասէթասըլա

իճրա էթմէյէ գաւորը օլտուղու վաթ մը : Այլ է կէր
պիր վազըթ պու միսիլիւ շէյրէրին վուզուի զուհր
էթմիշ իսէ՝ շիմտի նէ՝ իչիւն պէօյլէ շէյ օլտուղու հօգ :
Ընտանն աօղմա պիր քիօրուն կէօղլէրինին աչըլմասը ,
վէ էօլիւնին տիրիլմէսի ֆիլ վազը աղիմ միւճիւղաթ
տըրլար . ֆաղաթ պուլարտաեալընը պիր միւճիւղաթ
վար ինանըլաճագ . միւճիւղաթըն մազհէրի կիպի օլան
ղաթլար տայիմ կէօղլումիւղիւն էօնիւնտէ վար տըրլար ,
անտանն աօղմա քիօր , վէ էօլիւ , տիւննատա պուլուն
մազ շէյրէր տէյիլ : Ընճագ իլլէթի շէյթանիտէն շիֆա
պուլմագ միւճիւղաթընտ ինանմայանլար իքի գաթ միւլ
քիւլ պուլուրլար . պիր՝ ասըլ իլլէթին սահիհ օլմասընը ,
վէ պիր տախիլ՝ օնուն միւճիւղաթըլա շիֆա պուլմասըն
նը : Տէրլէր . տէյիլիմ քի միւճիւղաթ օլմանըն վազթը
կէչտի . ֆաղաթ օլ ճինս իլլէթլէր հալա պուլունմայը
ըտըլար : Ի կէր շիֆաի էօյլէ իլլէթ հօղ ուսա՝ եվիլ
տախի հօղ ումուշ . վէ իլլէթի շէյթանի հազըլնա
նազլ օլունանլար նասըն զալիաթ իթիգատընա մէսի
տիւզմէ հիքնայէլէր իմիշ տէրլէր : Այլ պիզիմ տախի
ճէվապ վէրիպ հալ էտէճէյիմիզ միւլքիւլ պու տուր :

II . Ըստարանտա վէ առաքեալլարըն վաղթինին
նազլիլթինտէ չօգ տէֆա զիքը օլունան իլլէթի շէյթա
նինին հալի պիր թարաֆտան սըգճա կէօրիւնմէսիյլէ
թապիաթ հալի կիպի , վէ պիր թարաֆտան տախի ա
ճայիպ վէ զարայիպ ալէամէթլէրիյլէ թապիաթտան իւս
տիւն պիր հալ կիպի նազար օլունուր : Թապիաթ հա
լի կիպի նազար էթմէմիղոն՝ շիմտի պու միսիլիւ իլլէթ
կէօրիլմէմիշ օլտուղունտան պահսըլա՝ ասլա պէօյլէ իլ
լէթ օլտուղու հօգ տէյիլ ըսլար էթմէնին մինասիպէթի
հօգ տուր : Ասսըլքի չօգ մահալէրտէ պու կիւկթի

Կիւն ուշուղուգ իլէթի օլմատըղը իշին , վէ Ալլահն
քերէփլլէ վէ սագընմանըն պերէքէթիլլէ օն պէշ եիր
մի սէնէտէն պերի վէպա իլէթի ասլազուհր էթմէտի-
յի իշին՝ պու միսիլիւ իլէթլէր էվվէլաէն տախի եօզ
ումուշ , վէ վար ըտը տէյէնլէր ն սըն զալիաթ իթիգա-
տընա մէպնի տիւզմէ մասայ նազլ էտէրլէր իմիշ տէմէ-
նին մինասիպէթի եօզ տուր :

Թապիաթ ատէթինտէն եօգարը պիր հաշ կիպի
նազար էթմէմիգտէ՝ կերէք զուհր էթմէսի վէ կերէք
տէվամը հիչ պիր վէճհիլէ գանոււն վէ միզան ալթընա
կիրմէզ . պիր վաղըթ չօշ զուհր էտէր իմիշ , սօնրա
էքսիլիշ , վէ պատէհու քիւլլիւէն մահվ օլմուշ , պիզ
ագըլմըզլա պոււնլարը պահս էտէրէք հիչ պիր շէյ իւ-
թիալալ էտէմէյիզ . չիւն պիզիմ ազըլմըզլն տէլլիլ թա-
պիաթըն րէվիշի տիր . վէ պու թապիաթ րէվիշլնտէն
խարիճ պիր շէյի թէթթիշէ ալմաղա մերամ էթտիյիմիզ
կիպի՝ ազըլմըզլն էօնիւնէ տիվար չըգար : Պոււնոււն ի-
շին՝ շիմտի շէյթանի իլէթտէն թուլթուլմուշ քիմսէ
կէօրմիյօրուզ տէմէքլէ՝ էվվէլ զէմոնտա տախի պու
միսիլիւ իլէթ եօզ ումուշ տէյիւ իսթիտլալ էթմէք՝
ագըլն հուտոնտի թապիիսինին էօթէ եանընա ալթլամազ
իսթէմէք տիր . վէ պոււնոււնուլա՝ Ս , Աստարանտա
նազլ օլոււնան միւճիւզաթլարա լազլմ օլան իթիգատըն
էքսիլմէսինէ սէպէպ չըգամազ : Խուսուսա քի՝ իլէթ
քէնտիսի զաթէն թապիաթ գանոււնլարընտան տիշարը
օլմասըլա միւճիւզաթ սըրասընա կիրիր . վէ նէ իշին
շիմտի էվվէլքի գատար սըգճա զուհր էթմէմէսի չիմ
տի էվվէլքի գատար սըգճա միւճիւզաթ օլմամազ կի-
զլի տիր :

Տիւշինմէք պիլէն քիմսէլէրէ պու ճիւղիւ միւլհա

չալար վէ թէֆէքքիւրէր քիֆայէթ էտէրէր : Ապին
չիւնքի աւետարանտան տիշարը շէյ լրանումայըդ տէյէն
րորդէտգանլարտա իլլէթի շէյթանինին վար օլուղունու
ինքեար էտէնլէր վար տըր . պու մահաշատէ իշ պու իլ-
լէթին վարըղընը աղիղ քիթապլարըլա սապիթ էթմէք
փարղընտան կէօրիւլմիւշ տուր : Աղիղ քիթապ լմանը
մայան տինսիղէր տախի վար տըրլար , քի միւտտէթի
էօմրիւմիւլտէ շէյթան կէօրտիւլիւմիւղ հօգ տուր տէ-
յէրէք շէյթանըն վարըղընը ինքեար էթմէլէրինտէն տօ-
լայը իլլէթի շէյթանիի տախի ինք ար էթմէյէ մէճպուր
օլուղար . պուընր ըրլու սէյլէշմէք իչիւն էվփէլճէ շէյ-
թանըն վար օլուղունու իսպաթ էթմէք լազըմ կէլ-
մէսի իչիւն , շիմաիլիք պու մուղահասէնին սըրասը տէ-
յիլ տիր :

1) . Աւետարանը վէ 'Խորճք առաքելոցու , վէ ա-
ռաքնալարըն վազթընա եագըն օլան քրիստոն այ միւ էլ-
լէթլէրին ինչա էթտիլէրի միւճատէյէ քիթապլարընը
օղունուղու մուղտա շու մատտէյի հէր վէճճիլէ շիւպ-
հէտէն արի կէօրիւր իւղ , քի պալատէ թափսիլէն թա-
րիֆ էթտիյիմիլ իլլէթի շէյթանի օլ վազըթլարտա կէ-
րէք քրիստոնեալարըն կէրէք եէհուտիլէրին վէ կէրէք
պուլթիէրէսթլէրին ինտինտէ քիամիլէն վարըղը թաստիգ
վէ ամմէնին մալիւմիւ օլան իլլէթլէրին սըրասընտա ը-
մըշ : Այէ պու իլլէթ տիւննատէն էքսիլտիյի վազըթ-
տա պուլունաճագ ատէմլէրին պունու ինքեար էտէճէք
լէրի օլ վազըթ քիմնէնին փիքրինտէն տախի կէշմէլ ի-
միշ : Այէ նասըլքի շիմտի պիր քիմնէ իչիւն սարասը
թուլար տէնտիյինտէ՝ փիլ վազը վար օլան պիր իլ-
լէթ իչիւն սէյլէտիյիմիլ ամմէնին մալիւմիւ տիւր ,
քէզալիք օլ վազըթ տա պիրի իչիւն շէյթանը վար
թուլար տէմէք՝ մալիւմ պիր իլլէթ Թապիլի իտի :

ՀԱՌՍԵ ԻԹԻԿԵՏՐՆԵՆՆԵՑԵՐՈՒՆ ՀԵՅՈՒՄՆԵՐ

ԵԿԵՂԵՑԻՆԻՆ ԻԹԻԿԵՏՐ

Պաթօլոգիքներ հռոմա բաբրնա մախսուս սայտրգլարը
իմթիագաթա ասաս շունու կեօթերիրլէր քի՝ Լֆէն
տիմիգ Պետրոս առաքեալա իմթիագ վերիպ առաքեալ
լարըն կիւրիւհիւնէ պաշ թային էյլէտի . վէ Պետրոս
առաքեալ հռոմայա կիթմիշ վէ աթոռունու օրատա դօ-
մուշ վէ օրատա նահատակել օլմուշ օլմաղըլա՝ օնա վերի-
լէն իմթիագաթ օնուն քիւրսիւսիւնէ պեր վէճհի խիլա-
ֆէթ մոլթասարըրֆ օլանլարա ինճիգալ օլունտու :
Պու ասաստա իււ շէյ վար թաստիգէ միւհթաճ : 1 .
Լֆէնտիմիգլին Պետրոս առաքեալա վերտի տէտիքլէրի
իմթիագաթ իչիւն հայոց եկեղեցական քիթապլարընըն
վէ հայրապետլէրիմիլին իթիգատը նէ տիր : 2 . Պե-
րոս առաքեալն հռոմայա կիթմիշ վէ քիւրսիւսիւնիւ
օրատա դօմուշ վէ օրատա նահատակել օլմուշ տէնմէ-
սինին հագղընա հայոց եկեղեցի նէ տէմիշ : 3 . Հռո-
մա բարալարընըն պեր վէճհի խիլաֆէթ Պետրոս առաք-
եալըն իմթիագաթընա վերասէթէն մոլթասարըրֆ ըզ տէ-
մլէրի խուսուսունա հայոց եկեղեցի վէ հայրապետլէր
նէ՝ տերլէր : Պու պապլարը թէֆթիշէ ալմագտան էվ
վէլ պիլմէք կերէքտիր քի՝ պու միսիլլիւ մատտէլէրին ճէ-
վաղը վէ շէհատէթի՝ միւճատէլէ իչինտէ սէօյլէնէն լա-
զըրտըլարտան ալընամազ . զիրա միւճատէլէրտէ իքի թա-
րաֆ տախի տափասընը գազանմազ իչիւն պաղը լոյըզը
օլան հուսուտտան թէճալուզ էտէրլէր : Պունու ֆիքքէ

ալորդգտան սօնրա մեզքիւր իւչ պապ մատտէրին թաս
տիգինէ պագալում:

1. Լճֆէնտիմիզ առաքեալարն ճիւմէսինէ պիր-
տէն՝ սիզ պէնիմ իչիւն քիմ իմ տերսինիզ տէյիւ սիւալ
էթտիյինտէ Պետրոս առաքեալ տէտի. սէն՝ սաղ Աւ-
լահըն եվլատը Վրիստոս սուն: Լճֆէնտիմիզ Պետրոս
առաքեալա մուծլու օգուտու գտան սօնրա տէտի: սէն
գոյա սըն. վէ պէն եկեղեցիսի պու գոյանըն իւզէրինէ
եափաճաղում: Հռոմա եկեղեցիսինէ թապի օրնկար տեր-
լէր քի՝ պու քերամըլա Լճֆէնտիմիզ Պետրոս առաքեա-
լը եկեղեցիէ թէմէլ գօնուլմաղա մինասիպ գոյա էթտի:
Ախէրլէրի տերլէր քի՝ գոյա էթտիյի Պետրոս առաք-
եալ տէյիլ իտի, օնուն աղզընտան ալընան իման թագրի-
րի իտի. վէ եկեղեցիի օ՝ թագրիրին իւզէրինէ պինա
էթտի: Տիկէրլէրի տերլէր քի՝ պունկարն իքիսի պիր եօլա
չըգար. զիրա եկէր Վրիստոս Պետրոս առաքեալը գոյա
եկրինէ եկեղեցիէ թէմէլ գօտու իսէ, նասըլ քի Հռոմալը-
լար սէյլէրլէր, տէյիլ քի օնուն գալիկալը վէ Յովնանըն
օղլու վէ պալըգճըլըգտան Վէլմէ օլտուղու, եախուտ
քէնտինէ մախսուս ախէր հալլէր իչիւն, իլլա օլ սիւա-
լէ գարչըլըգ վէրտիյի իման թագրիրի իչիւն օլ իմթի-
աղը վէրտի. շէյլէ քի օլ թագրիր՝ առաքեալըն
մեզքիւր մէսնէտի գազանմասընա սէպէպ օլտու. վէ
օլ թագրիրիլէ եկեղեցի պինա օլունաու. օլ թագրիրի է-
տէն եկեղեցիէ ազա օլա պիլիր. վէ պու վէճհիլէ եկե-
ղեցիսին թէմէլ Պետրոս առաքեալըն վէրտիյի թագ-
րիր օլտու, եախուտ օլ թագրիրին սէպէպիլլէ
առաքեալ քէնտիսի օլտու տէմէք պիր մաննա տըր տէր-
լէր. պու մաննայը գապուլ էթմէյէլէր տախի վար
արըլսը, վէ սուրբ առաքեալըն հէր նէ սէպէպիլլէ օլուր

ուս օլսուն՝ եկեղեցիէ թեմէլ օլմասընը գապուլ էթմէզ-
էր . պիզիմ արայաճաղըմըզ պու տուր քի՝ պիզիմ Ս .
Հայրապետէրիմիզ վէ հայոց եկեղեցի պու պապսէ նէ՝
իթիգատտա տըրլար :

Ս . Լուսաւորիչ հայրըմըզ ժողովուրդու մկրտել էթ-
մէզտէն էվվէլ ալթմըշ կիւն օնլարը էօնիւնէ այլպ՝ քրիս-
տոննալըզն զայէթ էլզէմ մատտէլէրնի էօյրէտիր իտի .
վէ օ կիւնլէրտէ վէրտիյի թալիմաթլարըն իւզէրինէ
հայոց եկեղեցի դուրուտու . պու թալիմաթլարըն ի-
չինտէ սէօյլէտիյի քէլամլարը՝ Ըգաթանգեղոս Ս . Տըր-
գատ թագաւորուն սըր քեաթիպի օլմագ մինասիպէթէյ-
լէ հաջըր պուլունուպ գուլաղըլա տիյնէմիշ տիր . վէ
միլլէթիմիզն քրիստոննայ օլմասընըն նազլինի մէզքիւր
ազիզ փառիշահն էմրիյլէ եաղմասընտա՝ օլ քէլամլարը
տալիսի եազմըշ տըր : Օնլարըն սըրասընտա Ս . Լուսա-
ւորիչ տէմիշ քի՝ նէ վադըթ քի Լֆէնտիմիզ առաքեալ-
լարա՝ սիզ պէնիմ իչին քիմ տէրսինիզ տէյիւ սիւալ էթ-
տի իսէ՝ “ օնլարըն իլքի Պիտրոս տէտի . սէն՝ սաղ Ըւ-
լահն էվլատը Քրիստոս սուն : Վէ պունուն իչին
մութըլլուգ ալտը . տէր , մութըլ սանա Յովնանըն
օղլու Պիտրոս . զիրա նէ սէնին ճինսինտէն վէ մէմլէթէթին-
տէն , նէ սէնին սիլսիլէնին ճիսմինտէն վէ գանընտան ,
նէ տէ ինսանտան ալտըն սէն պու մալիւմաթը , իլլա
փէտէր կէօքտէն սէնին գալպինէ վէրտի վէ սանա ա-
շնքեար էթտի : Վէ օնու ճէմի եկեղեցիլէրէ միւհքեմ
էք գայասը էթտի 1) : ”

Ս . Յակոբ Սճրքնացի , Ս . Լուսաւորիչին հալա-
զատէսի , վէ հայոց եկեղեցիին զայէթ միւթէպեր
թութաուղու հայրապետէրտէն պիրիսի , քի եկեղեցի
այրըճա շարականլարըլա տօնել էտէր վէ Ս . Դրիգոյ

Նարեկացի մետհինի եազմիշ տրը , Ռֆօն նամ քիթա-
պընըն պիրինճի պապընտա տեր . « Հմաւոն՝ քի գայա
սեօյլէնտի , քէնտի տինի իշիւն սահիճ գայա սեօյլէն-
տի 2) : » Եւմէնին մալիւմիւ օլտուղու վէճճ իւզրէ՝
Պետրոս առաքեալըն էվվէլքի իսմի Սիմոն տուր , վէ
պու իսմիլէ Հմաւոն իսմի պիր օլտրադ՝ Ս . Յահոր
Մծընացի պու մահալտէ Ս . Ըռաքեալը էվվէլքի իս-
միլէ զեքք էթմիշ տիր :

Ս . Լուսաւորիչ հայրմըզըն սիսիլէսինտէն Ս . Սա-
հալ Պարթև , քի հայոց եկեղեցի պէօյիւք բարեկեն-
դանտան պիր հաֆտա իլերի շարաթ կիւնիւ տօնել է-
տեր , վանքլարըն վէ կրօնաւորճա շարթլարըն իհտասը
իւզերինէ կանոնամէ բէսմինտէ եազտըղը բիսալէսինտէ
տեր , « պարսի հայաթըմըղ օլան քէնտիսի էօյրէտիր
Պետրոս տէմէիլէ . սէն գայա սըն , վէ եկեղեցիմի պու
գայանըն իւզերինտէ եափաճաղըմ , վէ ճիհէննէմ գա-
փուլարը սպնա զպէսլէ էթմէյէճէքլէր : Իմտի Պետ-
րոսա գայա տէմէսինի նէ աննայաճաղար , աճապա թաշ-
լարտան պիրիսի կիպն մի . հաճա . անճադ նաթըգ ին-
սան , առաքեալ կիւրիւհիւնիւն պաշը . վէ չիւնքի միւհ-
քէմ իմանըլա Վրիստոսու Իպնուլահ թագրիր էյլէ-
տի , մութլուլուգ գազանտը վէ գայա սեօյլէնտի 3) : »

Սուրբ Սահալ Պարթևին չըրադլարընտան Ս . Սուլ-
սէն Խորենացի , եկեղեցիմիղին իսմէն տօնել էթտիլի
սուրբլարըն պիրիսի , Պէպոյից նամ քիթապընտա Պետ-
րոս առաքեալըն աղղընտան շու քէլամլարը եազար ,
« եանըշըղ իմանըն աղիմ հասանաթընըն էմալի՝ վէ էվ-
վէլտէն Լճէնտիմտէն գայա իսմինի արըշըքան՝ քէմա-
լիէթին իւքսէք տէրէճէսինտէն սարսըլըյօրում 4) : »

Պու սուրբ հայրապետէրին քիթապլարըն օգու-

յարագ՝ Պետրոս առաքեալը մէսնէտճէ ոչ պիր առաքեալարտան պէօյիւք վէ ծնարա պաշ նասպ օլմուշ թաղրիրինի տախի պուլուր ուզ . նասըլ քի Ս . Լուսաւորիչ հայրըմըզ պախատէ մէզքիւր թալիմաթընտա՝ «Բրիստոս ճէմաաթը վէ ճէֆաքեար առաքեալար՝ տէր , քի պաշարը Պետրոս 5) . » վէ պատէհու ասէր առաքեալարըն իսմինի սայար : Վէ Ս . Յակոբ Սճընացի՝ մէզքիւր քիթապընտա՝ « Ըմաւոն առաքեալարըն պաշը » տէր 6) , վէ Ս . Սահակ Պարթևին չըրաղը Եղչնիկ Կողբացի Պօղոս առաքեալըն աղղընտան հաղար . « տէյիլ քի սալթ պէն՝ քի առաքեալարըն էտնասը իւքէն լայըզ օլուում , իլա առաքեալարըն պաշը օլան Պետրոս տախի կէօրսէ թաֆսիլ էտէմէզ 7) : » Վէ ասէր չըրաղը Ս . Սովսէս Խորենացի՝ պալնտտէ զիբր օլունան քէլամըն սըրասընտա՝ Պետրոս առաքեալըն աղղընտան սէօյլէր , « ծնտան սծնրա մէճլիս պաշը օլմաղըլա իւրլէրտէն իլէրի օլմագ հիւրմէթինի ծնտան ալտըմ 8) : »

Պու մատտէ իւղէրինէ ասէր հայրապետլէրիմիդին քիթապարընը դարըշտըրըպ ծնարտան շէհատէթ աբամագ նաֆիլէ զահմէթ տիր , մատամքի ամմէնին մալիւմ . տիւր քի պունլարըն ճիւմլէսի Ս . Լուսաւորիչին վէրտիյի տին թալիմաթլարընը պիլա թէպտիլ էյրէթ . մէլէրէյլէ եկեղեցիմիզէ հայրապետ օլմագ իթիպարընա նայըլ օլմուշար տըր : Վէ պու մատտէ իւղէրինէ հայոց եկեղեցիսին իթիզատըր ասլա տէյիլիմիշ օլմամասը՝ պու կիւնէտէք եկեղեցիսէ օգունան շարականլարտան՝ մալիւմ օլընուր :

Ս . Պետրոս վէ Պօղոս առաքեալարըն տծնախըմ շութիւնու կիւնիւնտէ եկեղեցի շու պէյիթլէրի օգուր ,

քի Ս. Յովսէան Օձնեցիներն եափտըգլարը տըր : « Թա-
րիֆ օրունմազ եէք էփատըն զաթընը փէտէրին պալիա-
տէն իլհամըլէ թագրիը էտիպ վէ մութըլուզ իհսա-
նընա նայիլ օլուպ , ճիհէննէմ գափուլարընտան մադ-
ըլուպ օրունմազ գայա օլտու 9) : Ըռաքիալարըն սէջմէ-
կիւրիւհիւնտէն իւսթիւն օլմազ նասպ էթտին աղիզ-
Պետրոսու , աղիզ տինէ պաշ վէ եկեղեցիէ թէմէլ 10) :
Սէմալի ճէննէթին անահտարընը աղիզ Պետրոսա վէր-
մէք վատ էթտին 11) : Ղէննէթ գափուսուսու գափա-
յան Ս Պետրոս առաքեալ ճէսուրանէ թէհամմիշ լիլէ
խաջընա էլհագ օլտու 12) : »

Ըռազ ուրբաթ կիւնիւն շարահանդարընտա Ս. Վեր-
սէս Շնորհալի եազմըլ՝ վէ եկեղեցի 'պու անտէք օ-
գուր , « ինսանի զայիլիլիլ պէյան էթմէք վէ կիւնահ-
քիարըլարըն տէօնմէսինէ ումիտ վէրմէք զըմնընտա սէնին
միւսաատէ էթմէնիլէ իպլիսին հիլէպազ ճէնկիպու կիւն-
իթիգատ գայասընը սարստը , քի աճը աճը կէօզ եաշը տէօ-
քէրէք՝ իւչ տէֆա մուհապպէթ սիւպլիյլէ իւչ տէֆա
լնքիարընըն շիֆասընը սէնտէնալտը 13) : » Վիւչիւք վէ
սէջմէ սիւրիւնիւն պաշընա՝ էսրարէ վադըրֆ օլմատըղընը
թաղիը էտէր իտի 14) : « Եկեղեցիներն գայասընա ափ-
էտիպ՝ գալպտէն փիղան էթմէսի իչիւկ տիւշմէքտէն հըրիզ
էթտին վէ թէքէրէնմէսինտէն գալտըրտըն 15) : « Տի-
նին գայասըն էսլմէղլիք պատէսիյլէ մէսթ օլուպ՝ պու
կիւն սուսամըշարա թագսիմ էտէր իտի 16) : » Կէրէք
Տաղարանտա վէ կէրէք Յայսմաուրբտա տալտի պուս-
լար կիպի թագրիլլէր հայլը պուլուսուր իսէ տէ՝ օգու-
յանըլըմըլը թաճիզ էթմէքտէն իճթինապ էտէրէք ճիւմ-
լէսինի պու մահալէ եազմատըզ : Ընճազ Ս . Գիլիգոյր
Վարիկացիներն տուա քիթապը ճիւմլէ միլէթիմիզ իւ-

տինտէ միւթեպէր վէ հէր քէսին էլինտէ Իէվմիյէ տուա
քիթապը օլտուղու իջին՝ օնուն չահատէթինի տախի
գայտ էթմէյի մուգթաղի կէօրտիէք . օլմայա քի պո-
աղիզ զաթէ ազիմ իթիպար կէօսթերիի իքէն պիլմէյէ-
րէք օնուն իթիգատընտան այրըլմըլ օլալմ . պու աղիզ
մէզքիւր տուալարընտա պիր մահալտէ տէր . « սէն քի
գայանըն սիւրչմէսինի գայտ էթմէտին, պէն կիպի նա-
չիզ դումուն սարըլմասընը տախի սայմայասըն 17) : »
Վէ պիր ասէր մահալտէ տէր . « առաքեալարըն պաշը
Սափիրայիլէ էօմիւրտէն եատ էտէր 18) . » պու թաղ-
րիւրէր միւծիւպինծէ՝ կէրէք պու աղիզէր վէ կէ-
րէք հայոց և կիղեցի սուրբ Եռաքեալը հէր վէճհի-
լէ տիկէր առաքեալարա մեսալի թու թմայըպ՝ պուն-
տա ասէրինտէն փաղտ պիր իմթիաղի մախսուսէ թա-
նըյօրլար :

2 . Լաթին եկէր Հռոմա բարընըն մէսնէտի սուրբ Ե-
ռաքեալն խիլաֆէթի տէյիլ իսէ՝ պու աղիզ առաքեա-
լն իմթիաղաթընտան Հռոմա բարընըն նէ հիսսէսի օ-
լա պիլըր , պու միւհաղաիլէ՝ Եւրօրա իչինտէ բրօդէօ-
դանըզ իհտաս օլունտուդտան սօնրա պիր գաչ միւհէ-
լիֆլէր պու աղիզ առաքեալն Հռոմայա կիթմէսինի
ինքեարէ գալըլշտըլար : Ֆրադաթ պու ինքեար տա բը-
րօդէսդանլարն իճատը տէյիլ տիր , Լութէրտէն իւզ էէ-
լն՝ իքի իւզ սէնէ գատար էվվէլ Ուիլեամս նամ պիրիսի
էն էվվէլ պու թահմիսի մէյտանէ չըգարուիշ , վէ պու Ու-
իլեամս տօղըու տինէ գարըն եէնի մէզհէպ չըգարան Վ իք-
լէֆին ու ստար օլմուշ տուր : Սիւհլիֆլէրտէն պաղըսը
տախի՝ Կալվինին թէվապիսինտէն Սօլինէօ նամ պիրինին
իհտար տըր տէրէր . հէր նէ իսէ՝ ասըլ իճատ պիր հերե-
տիկոտան օլմուշ տուր , փաղաթ սօնրաղարտա՝ հաղա :

ըննա քրօղեսոգանըդ եախուտ հերետիկոսըդ շեւպհեսի
օլմամդ էհլի քիթապլարտան տախի պու զիւհամէ մէյլ
էտէնլէր օլմուշտուրլար :

Մէսիէի մեզքիւրէ վէ էմնալէրի թէվարիխէ տա
յիր օլմասը իչիւն , վուգուխտէն պին իւչ իւզ սէնէ ,
դատար վագըթ պիր տիւզիյէ հէր քէս վէ հէր մա
հալտէ պիր միւնվալ իւզըն պէլիլէմիշ իքէն՝ պատէհու
պիրիսի գալգըպ պունուն մուղայիրինի սեյլէմէք պիր
աղ կէճճէ գալմըշ օլուր . վէ ինանմագ կէօսթէրէնլէր
տախի՝ պիզէ էօյլէ կէլիւր քի՝ սահիհէն՝ ինանմազլար ,
քէնտի իշլէրինէ էօյլէ կէլտիյի իչիւն ինանմագ վէ գա
պուլ էթմէք կէօսթէրիլէր . պունուն իչիւն պիր էյամ
պու Ս . առաքեալ հռոմայա ապա կիթմիշ տէյիլ տիր
տէմէք Նւրոբա քրօղեսոգանլարընն իչինտէ միւսար
րահ իքէն՝ վէ օն ալթընճը գարտա Ֆլաչիուս վէ Սօ
մէզ վէ Սրանհայմ պունու թաստիդ էթմէք իչիւն քի
թապլար եափմիշ իքէն , սօնրալարտա ախէր քրօղես
ոգանլար Սքալիճէր , Բշըր , Գրուտ , վէ շիմտիքի մէշ
հուր միւհէլիֆիլէրաէն Աիզէլէր վէ Նէանտեր վէ Օլ
հաուզէն , սուրբ առաքեալն հռոմայա կիթտիյինի
թիւրլիւ իսպաթլարըլա թաստիդ էտմէլէրիյլէ՝ կիթմէմիշ
տէմէյի էսքիմիշ մօտա սըրասընա գօտուլար : Աէրէք՝
իգրար կէրէք ինքեար էթտիյինտէ՝ պիր քիմնէ սեյլէ
տիյինի սապիթ էթմէք իչիւն րաճօնլար վէ սեյլէյէճէք
սէօզլէր պուլա պիլիւր . վէ պունուն ուլա թարաֆէյն
սէօհպէթ ուղայըպ՝ գարարը մէճհուլ գալմասը տախի
վուգու օլմուշ տուր . ֆագաթ պու սուրբ առաքեալն
հռոմայա կիթմիշ եախուտ կիթմէմիշ օլմասը պու սը
րատա տէյիլ տիր . սուրբ առաքեալն վագթընտան իքի
շահատ օնուն հռոմայա կիթտիյինի սապիթ էթտիյինտէ

Կին իւզ իւզ սենէ սօնրա կիթմէտի տէմէյէ պաշայան
լարն սեօգիւ կերի գալըր : Իմտի պէօյէ շահտէրի-
միզ վար տըր :

Պօղոս առաքեալ Վիլիպիցիլէրէ եազտըղը մէքթու-
պունտա (Դ . 3) Կղէմէս նամ պիրինի՝ քարոզու թիւն-
տա քէնտի իլէ պիրլքտէ չալըմըշ օլտուղու իչիւն մէտճ
էտէր : Վէ պու Կղէմէս սօնրա Հռոմա եպիսկոպոսու
օլտու . վէ կերէք քէնտի աղզընտան կերէք Հռոմա ե-
կեղեցիսինն աղալարը աղզընտան Կորնթացիլէրէ իքի
մէքթուպ եազմըշ տըր : Պունլարն պիրինճիսի մէվճուտ
վէ իքինճիսինն պիր միգտարը հալէա շիմտի պուլու-
նուր . վէ պիրինճի մէքթուպուն պէշինճի պէնտինտէ
Ս. Կղէմէս՝ Ս. Պետրոս առաքեալն Ս. Պօղոս առա-
քեալը պիրլքտէ պիր մահալտէ նահատակիլ օլտուգ-
լարնըր շէհատէթ էտէր : Ս. Պօղոս Հռոմայա կիթ-
մէսի ալիզ քիթապլարտա մէսթուր օլում՝ օրատա նա-
հատակիլ օլտուղունու ինքեար էտէն եօգ տուր . Պետ-
րոս առաքեալ տախի սնունլա պիրլքտէ էօլտիւրիւլտիւ
խսէ՝ Հռոմատա էօլտիւրիւլմիւշ օլտուղու աշիքեար
տըր : Վէ պու շէհատէթի էտէն Ս. Կղէմէս՝ օլ վա-
զըթ Հռոմատա ըտը . վէ Պետրոս առաքեալն եերինէ
Հռոմա աթոռունա կէչտի :

Իքինճի շահտ՝ Ս. Իգնատիոս Աստուածազգեաց
տըր , քի չօճուգլուղունտա Էփէնտիմիզի կէօրմիւշ , վէ
սօնրա առաքեսպլարա թապի օլուպ էն նիհայէթինտէ
Անտիոք եպիսկոպոսու օլմուշ տուր : Պու Ս. Հայրա-
պետ ասյանլարն էօնիւնէ պրազըլըպ փարալանմազ միւ-
րասպասի իլէ Հռոմայա կիտէր իքէն հռոմալըլարա մէք-
թուպ եազարագ օնլարա րէճա էտէր քի՝ էօթէյէ պէ-
քիյէ իլթիմաս էտիպ քէնտին էօլիւմտէն զուրթարմա :

զա չալըշմարնլար . իլա ասլանլարը կիզիշտիրսինլեր՝ քի
քէնտինի չափու գ վարալասընլար : « Պուռնու՝ տեր,
Պետրոս վէ Պողոս կիսլի էմը էտերէք սէօյլէմէմ սիզէ,
զիրա օնլար սէշմէ առաքեալաթ ըտըլար . պէն գապա-
հաթը պիր քիմսէ իմ . » պու տախի աշիքեար կէօսթէ-
րիր քի՝ Ս . Եռաքեալար Հռոմատա նահատակել օլ-
մուշար . վէ հռոմալը քրիստոնեալար պուշարըն խէլա-
սընա չալըշմաղա մերամ էթմիշլեր իսէ՝ Ս . Եռաքեալ-
լար օնլարա էմը էթմիշլեր քի պու միսիլի իլթիմաս-
տէն կերի տուրսուշլար : Ս . Իգնատիոսուհ հռոմալըշա-
րա եազտըղը մէթուլ փսէր մէթուլալարըլա պիր-
լիքտէ պիզիմ Ս . Թարգմանիչլերին էլիլէ հայճայա
թէրճիւմէ օլունուլ՝ 1783 տէ Ըթամպիլտա պասըլմըշ
տըր . վէ մէգքիւր քէլամ՝ պու ըստամբանըն 89 սահի-
փէսինտէ տիր :

Իւչիւնճիւ շահիտ՝ Յերապօլիս շէհրինին եպիս-
կոպոսու Պապիաս , քի Ս . Յովհաննէս աւետա-
րանիչին չըրաղը ըտը : Պու հայրնպետ նաղլ էտեր քի՝
Սարկոս աւետարանիչ աւետարանընը Հռոմատա Ս .
Պետրոս առաքեալըն եանընտա վէ օնուն թարիֆիլէ
եազտը . պունուն պու միսիլի շահատէթինի Եւսե-
րի Կիսարացի քէնտի եկեղեցիական պատմութիւնունտա
տէրճ էթմիշ տիր (Բ . 14 . 15 : Գ . 33) :

Տէօրտիւնճիւ շահիտ՝ Ս . Լորանոս , քի հետեղ
առաքելոց տէնիլմէիլէ մէշհուր տուր . չիւն Ս . Յով-
հաննէս աւետարանիչին չըրաղը օլան Ս . Պօղիկարպոս
հայրապետին եանընտա թէրպիէ օլմուշուտու : Պու ա-
ղիզ հերտիկոսլարա գարշը եազտըղը քիթալըն իլինտոն
(Գ . 3) Հռոմա եկեղեցիսինէ թէմէլ գօյան՝ Ս . Պիտ-
րոս վէ Պօղոս առաքեալար օլտուլար տէյիւ սէրահա ,

Թէն սեպտեմբր տիր : Այսէր շահալէր տախի պուլու-
նուրլար . լաքին պու նապլ էթտիյիմիզ տէօրտիւն վա-
զըթլարը եագըն վէ քէնտիլերի զաթէն միւթէպէր
օլտուղու իջիւն պունըարա դանաթ էտէլիմ :

Պու շահատէթլէրի վէ ախէրլէրինի՝ քի պիզ պուն-
տա գօմամըլ ըզ , պիղիմ Ս . Հայրապետէր գապուլ
էթմիշ տիրլէր : Ս . Արսէս Շնորհալի՝ Եդեսիա շէհ-
րինին ալընմայը իւզէրինէ եափտըղ ֆիղան գասիտէ-
սինտէ (Ողբ Եդեսիոյ) . Հռոմ շէհրինի՝ առաքեալա-
րըն պաշը Պետրոսուն քիւրսիսի տէր 19) . ո պու-
պէլիլէյիշ եկեղեցիմիզէ տախի մադ պուլ օլունմուշ տուր ,
վէ հալէա պու կիւն՝ « եկեղեցիին թէմէլինին իթի-
գատ գայասընը Հռոմայա գօտուլար ո տէյիւ օգուր 20) :
Պիղէ տախի Փարզ օլան օ տուր քի՝ եկեղեցիին գա-
պուլ էթտիյինի գապուլ էտէլիմ :

1 . Որոց քոաջինն Պետրոս ասէ թէ դու ես Վը-
րիստոս որդի Լստուծոյ կենդանւոյ . վասն որոյ և զե-
րանութիւնն ընկալաւ : Եւսէ . երանի է քեզ Պետրոս՝
որդի Յովնանու . զի ոչ յերկրէ տոհմակցաց բոց ՚ի մարմ-
նոյ և յարեմէ ազգի քոյ , ՚ի մարդկանէ առեր դու զայդ
գիտութիւն . այլ հայր ՚ի յերկնից ետ ՚ի սիրտ քո , և
յայտնեաց քեզ : Եւ արար զնա վէմ հաստատութեան
ամենայն եկեղեցեաց : Եփաթ . Կալ . Ս . Եւեթ . Երէ .
339 , 340 :

2 . Հմաւոն՝ որ վէմն անուանեցաւ , վասն հա-
ւատոյ իւրոյ կոչեցաւ նա վէմ ճշմարիտ : Օգօն . Ճա-
ն . Կալ . Ս . Երէ . 19 :

3 . Նոյն ինքն կենարարն ուսուցանէ ասելով զՊետ-
րոս , դու ես վէմ և ՚ի վերայ այգը վիմի շինեցից զե-

Կեղեցի իմ. և շրուք դժոխաց զքեզ մի յաղթահարեալ
ցեն : Արդ զինչ իմանայցեն զասկին ց'Պետրոս' վէմ,
մի թէ որպէս զմի որ ՚ի քարանց, քաւ լիցի . այլ մարդ
բանաւոր . գլուխ առաքելական դասուն . և զի անդրժ
դուելի հաւատովք խոստովանեաց զՔրիստոս որդի Աս-
տուծոյ, երանութիւն ընկալաւ և վէմ անուանեցաւ :
Սփեթ Լայկանք . Բ . Եր . 101 :

4 . Նկար օրինակ մեծի բարեոյն անսխալ հաւա-
տոյն, և յառաջաճայնեալս ՚ի տեառնէ վէմ . շարժիմ ՚ի
բարձր աստիճանէ կատարելութեանն : Պիպոյի . Եր . 340

5 . Քրիստոսագունդ և խաչակիր առաքելոյն, ու
րոց գլխաւորն Պետրոս : Ագաթի . Եր . 509 :

6 . Սիմֆի գլուխ աշակերտաց իբրեւ յուրապա եւ
ղև զՔրիստոսէ՝ եթէ չիք իմ տեսեալ, և նղովեաց և
կրդուաւ թէ ոչ գիտեմ զնա, և իրեւ զեղջ և ապա
շաւ ողւոյ մատոյց առ նա, և լուաց զմեղս իւր ար-
տասուօք լալոյ իւրոյ, ընկալաւ զնա աէր, և արար
զնա հիմն, և կոչեաց զնա վէմ շինուածոյ եկեղեցւոյ :
Չգծն . Ճ . Եր . 146 :

7 . Ոչ զիես միայն արժանի եղայ խորհրդոյն . որ
տրուպս եմ առաքելոց, այլ թէ և Պետրոս՝ որ գլուխն
է առաքելոց՝ տեսանիցէ, չկարիցէ ճառել : Աղծ Աղան
Դ . Եր . 263 :

8 . Պատուեցայ այնուհետեւ առաջնոյն առաջա-
դոյն դու զահերիցութեամբ . Պիպոյի . Եր . 342 :

8 . Որ զէութիւն անճառելոյ միածնին յայտնու-
թեամբ Հօր ՚ի վերուստ դաւանեալ . և երանութիւնն
արժանացեալ շնորհի . վէմ անխնելի ՚ի դրանց դժո-
խաց : Արալան . Կանոն . ԺԹ :

10 . Որ գերագոյն ընտրիլոց առաքելոյն գատու

անուանեցիր լինել զերանելին զՊիտրոս, զիւնս սուրբ
Հաւատոյ՝ Հիմն եկեղեցւոյ : Հարական. անդ :

11. Որ խոստացար տալ զփականս արքայութեան
երկնից երան ըոյն Պետրոսի : Հարական. անդ :

12. Փակոյն արքայութեան երկնից սուրբ առա-
քեալն Պիտրոս արութեամբ ժուժկոյնալ քեզ խաչալ-
ցեցաւ : Հարական. անդ :

13. Եւսօր զվէմն Հաւատոյ շարժեալ փորձողն
խորեութեան մարտ, առ ՚ի քէն թողացուցեալ զմարդ-
կային տկարութիւնս յանգիմանելով, և առ յոյս դարձի
մեղաւորաց. որ դառնապէս արտասուելովն ընկալաւ ՚ի
քէն երիւք հարցմամբ սիրոյն զերկց ուրացութեանցն
զըժշկութիւն Հարական առաջ որբախոս :

14. Իլևոյն ընտրեալ Հօտին փոքու սաստեր՝ ըզ-
խորհուրդն ոչ գիտ լոյ : Հարական. յԵւսօր անձաւն :

15. Հնորհեալ վիժին եկեղեցւոյ՝ զոր պահե-
ցեր ՚ի հոսելոյ և կանգնեցեր ՚ի զլորելոյ վասն սրտիւն
արտասուելոյ : Հարական. անդ :

16. Վէմն Հաւատոյ զմայրեալ անմահական բա-
ժականն այսօր բաշխէր ծաբաւեաց : Հարական :

17. Որ զվիմին զԹԻԼ ոչ գրեցեր, և զաւտղոյս
փոքու սասանել մի համարեցես : Եւրեի. ծԹ. 3 :

18. Պեան առաքելոց ընդ Սափիրոսի ՚ի կենաց
զրաւէ : Եւրեի. ՀԱ. 3 :

19. Եւ դու Հոռմ մայր քաղաքաց,

Կերապայծառ և պատուելի :

Սեծին աթոռդ Պետրոսի :

Եռաքելոց զլեաւորի : Ուր Եդէի :

20. Կեցո զորդի ծառայի քո զոր ՚ի Հոռմայ
քահանայ փրապատուեցեր : ուր ևզին զվէմն Հաւատոյ

Հիման սուրբ եկեղեցւոյ : Հարախան, Կոնստանդնուպոլսոյ
ստոր խաչ :

Ներիտեմիդեն պերինճի ճիւղին 345 վե 346
սայիֆէէրինտէ՝ պազըսընըն եջ պիւէրէք եւ պիւմէյէրէք,
եկեղեցի իթիգատընտան պըրմըշ պուլունմալարը իՅթի-
մալինէ մէպնի՝ Վեր . Հիւրմիւզեանըն Հալլար իսփյոյէ
տինինի տախէ եթտիյի օնլար օլմագ գապիլ տիր տեմէ-
միզտէն պազըլարընա մերագ օլմուշ . պէօյլէ զայնաթ
իթիգատա պուլունան Հալլար քիմէր օլտուզունու
աննամագ իսթէմիշէր . պու մերագ պիհուտէ վե մա-
նեսարզ պիր չէյ տիր . Փարզ օլմը շու տուր քի՝ հեր
քես քէնտինի եօզլասըն . վե քէնտի իթիգատըն Հալլոյ
II . Եկեղեցիներն իթիգատընըն թըպքըսը պուլտուզու-
հայտէ Հագ թապէյէ չիքր էտիպ՝ տօղրուլուգտան
շալլարանլար իչին տուա էթմէսինտէ քէնտինին տախի
միւտէմ տօղրուլուգտա գալմագ իհսանընը Ըլաշտան
իսթիրհամ էյլէսին . Եանըշ իթիգատա սափանլարըն
քիմ օլտուզունու պիւմէյէրէք տախի օնլար իչին տուա
էտէպիլիր . վե Ըլաշ օնլարը թանըր օլտուգտան սօնրա-
ինսանլարըն թանըմալընտա եախուտ թանըմամասընտա
պիր պայիա եօզ տուր . պէօյլէրէր էկէր քէնտիլէրինի
թանըտըրլար ըսա՝ պիգ տէ թանըմաղա մերագ էտէն-
լէրիլէ պիրլիքտէ թանըր վե օնլարտան սաղընըր ըզ .
թանըթմաղար ըսա՝ քիմէյէ զարարլարը օլմատըրը ի-
չին թանըմաղա տա մերագ էթմէյիլ :

Ներիտեմիդեն տէֆա պերինճի ճիւղին 311 սա-
հիֆէսինտէ՝ « իհթիմալքի վագըթ պէ վագըթ տիւն
եաճա շէրէֆտէ պուլունմուշ զաթլարտա տախի տինճէ
եանըշըրզլար պուլունա տէմիշիլ . պու շէրէֆիլ զաթ

լար քիմէր տիր տէյիւ սորուր : Ենճագ իկիմալ քի
պուլունա տէմէքաէն՝ քիմ տիր օ պուլունանլար տէյիւ սոր-
մագ չըգմագ . վէ վագըն պէ վագըն պուլունուր տէմէյի
հալընըզ շիմտիքի վագթէ թախսիս էթմէնին մինասիպէթի
հօգ տուր : Վէ պու միսիլլիւ սիւալլերի էտէնլէրէ րէ-
ճա էտէր իգ քի . հիչ տէյիւ իսէ փիւրիւզ պուլմագ նի-
էթիյլէ հալտըղմըղը օգուտուզլարընտա օլսուն՝ պիր
ազ տըգգաթ պուլուրսունլար : « Տիւնհաճա շէրէֆտէ
պուլունմուշ զաթլար » տէմէք՝ հայճանա « աշխարհային
գործերու մէջ հոչակեալ » տէյիւ թէրճիւմէ օլունմագ .
« Ըստ աշխարհի հոչակաւոր » տէմէք տիր . տիւնա-
ճա շէրէֆտէ պուլունմագ պաշգա տըր , տիւնհալի ու-
մուրլար իչինտէ շէրէֆ պուլմագ պաշգա տըր :

Ս Ե Տ Ե Գ Ե Թ

Փարիզտէ միւթէպեր պիր պաղիրկիան պէշ իւզ
ֆռանքըզ պիր գայիմէ պանգայէ պօղտուրմագա
կէօթիւրիւպ՝ ատէթ իւզրէ իւշ իւզ ֆռանքըզ ալթոււն
վէ իքի գըթա իւզէր ֆռանքըզ գայիմէ սանտըգքեար
տան ալոր աշաղը էնէր : Սանտըգքեարըն հանըմաղը
ղայէթ նատիր գուհր էթտիյինէ մէպնի՝ գայիմէ պօզ-
տուրանլար տախի ալտըզլարը կէրէք ագճէի կէրէք
գայիմէյի տըգգաթըլա թաստիզ էթմէք ատէթ էթմէ-
միշլէր իսէ տէ՝ մէգքիւր պաղիրկիան նէրտիպէնտէն ա-
շաղը էնէրիքէն ալտըղը գայիմէլէրէ պագաճաղը թու-
թար . վէ հանըլըզ կէօրիւպ կէրի տէօնէր . սանտըգ :

քիտրն՝ վերտիյին աղճէտէ հանդըղք՝ վար տեր : Սան՝
տըղքիար ճէվապ էտեր . պուրատան չըգմազտան էվ
վէլ պուգմալը ըտըն , պէնիմ հիչ վազիֆէմ տէյիլ , վէ
տիյնէմէյէ տէ վազթըմ եօգ : Պազիրկիան սօրտու ,
հանըընըն զարարընը թէն չէքէճէք օլըւրսան : Սանտըղ
քեար տէտի . շուրութումուզտան տէյիլ տիր քի պիր
տէֆա աղճէյի ալըպ պուրատան տիշարը չըգտըգտան
սօնրա պիրիսի կերի տէօնէրսէ հանըլ տօղըուլթմագ
թէքլիֆինի դապուլ էտէլիմ . քեար զարար պիզիմ տիր :
Օլ վագըթ պազիրկիան տէտի . եօյլէ իսէ պիւմիշ օլա
սըն քի՝ իքի իւզ ֆռանք հէրինէ տէօրթ իւզ ֆռանք
վէրմիշ սին . սէն պու զարարա դայըլ ըսան՝ պանա պու
քեար լաղըմ տէյիլ տիր . պիլտիքլէրիմտէ պիր ֆագըր
ատամճըգ վար տըր . ֆաղլա աղճէյի կէօթիւրիւր օնա
վէրիւր իմ : Սանաղք քեար պուռու իշիթտիյինտէ տէֆ
թէր դարըլտըրմաղա վէ աղճէլէրի սայմաղա պաշլատը .
օլ արալըգ պազիրկիանըն օրատա պիր իշի գաշմայարագ
կիթաի : Տէֆթէրին վէ աղճէնին մուվազէնէսինտէն սան
տըղըն իքի իւզ ֆռանք ալըղը թէպէյիւն էթտիքտէ
սանտըղ քեար պազիրկիանըն էքսէսինտէն ռէյիրտիր . կէլ
հիսապը տօղըուլտալըմ տէյիլ իլթիֆաթ ըլա տալէթ
էտեր : Լաքին պազիրկիան շուրութուռուզա մուղայիր
իշ էթմէմ , պու իքի իւզ ֆռանք օլ ֆագըրըն զըսմէ
թի տիր . սէօզլումտէն տէօնմէթ տէյիպ կիթտի : Սան
ըլ հիսապապտղտատան տէօնէր տէրլէր ամմա՝ նէր
տիպէն պաշլնտան պիլէ տէօնմէզ իմիշ . ֆագաթ պու
զարար էլպէթ սանտըղ քեարա նասիհաթ օլմուշ տուր :

տէօնմէթ տէրլէր ամմա՝ նէր
տիպէն պաշլնտան պիլէ տէօնմէզ իմիշ . ֆագաթ պու
զարար էլպէթ սանտըղ քեարա նասիհաթ օլմուշ տուր :